

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 11

Kontratat e Ndërtimit

Objektivi

Objektivi i këtij Standardi është që të trajtojë të ardhurat dhe shpenzimet që lidhen me kontratat e ndërtimit. Për shkak të natyrës së aktivitetit në një kontratë ndërtimi, data në të cilën kontrata ka filluar dhe data në të cilën përfundon ndërtimi përgjithësisht i përkasin periudhave të ndryshme kontabël. Prandaj, dhe çështja kryesore në trajtimin kontabël të një kontrate ndërtimi është përcaktimi i të ardhurave dhe shpenzimeve për periudhën përkatëse kontabël në të cilën është kryer puna. Ky Standard përdor të njëjtin kriter njohjeje të vendosur në *Kuadrin Konceptual të Përgatitjes dhe Prezantimit të Pasqyrave Financiare*¹ për të përcaktuar se kur të ardhurat dhe shpenzimet në lidhje me kontratën duhet të njihen si të ardhura dhe shpenzime në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve të periudhës. Standardi shërben gjithashtu si udhëzues për zbatimin e këtij kriteri.

Objekti

- 1 Ky Standard duhet të aplikohet në kontabilizimin e kontratave të ndërtimit në pasqyrat financiare të ndërtuesit të kontraktuar.
- 2 Ky Standard zëvendëson SNK 11 *Kontabiliteti i Kontratave të Ndërtimit* miratuar në 1978.

Përkufizimet

- 3 Përkufizimet e termave të mëposhtme janë dhënë në këtë standard sipas këtyre kuptimeve specifike:
Një kontratë ndërtimi është një kontratë specifikuar e negociuar për ndërtimin e një aktivi ose një kombinim aktive që janë të lidhur ngushtë apo të ndërruar në kuptimin e projektit, teknologjisë dhe funksionimit apo përdorimit final të tyre.
Një kontratë me çmim të fiksuar është një kontratë ndërtimi në të cilën kontraktori bie dakord për një kontratë me çmim të fiksuar, ose një çmim të fiksuar për njësi prodhimi, i cili në disa raste është i kushtëzuar me përshkallëzimin në rritje të koston.
Një kontratë me çmim të ndryshueshëm është një kontratë ku ndërtuesi rimbursohet për kosto të lejueshme ose specifikuar të përcaktuara, plus një përqindje mbi këto kosto ose një tarifë fikse.
- 4 Një kontratë ndërtimi mund të negociohet për ndërtimin e një aktivi të vetëm si p.sh. një urë, ndërtesë, mur rrethues, sistem tubacionesh, rrugë, anije apo tunel. Një kontratë ndërtimi mund të ketë si objekt gjithashtu dhe ndërtimin e një numri aktive që cilët janë të lidhur ngushtë apo të ndërruar nga njeri tjetri në kuptimin e projektit, teknologjisë dhe funksionit apo të përdorimit final të tyre. Shembuj të kontratave të tilla mund të përmendim ato të ndërtimit të rafinerive apo të pjesëve komplekse të fabrikave apo të makinerive.
- 5 Për qëllim të këtij Standardi, kontratat e ndërtimit përfshijnë:
  - (a) kontrata e shërbimeve të cilat janë të lidhura në mënyrë direkte me ndërtimin e një aktivi, për shembull, kontratat e shërbimit të drejtuesve të projektit dhe të arkitektëve; dhe
  - (b) kontrata për prishjen dhe restaurimin e aktivitetit, dhe restaurimin e ambientit mbas shkatërrimit të aktivitetit.
- 6 Kontratat e ndërtimit janë të formuluara në mënyra të shumta dhe të larmishme të cilat për qëllim të këtij Standardi, janë klasifikuar si kontrata me çmim fiks dhe kontrata me çmim të ndryshueshëm. Disa kontrata ndërtimi mund të përmbajnë karakteristika të të dyjave, të kontratës me çmim fiks dhe të asaj me çmim të ndryshueshëm, për shembull një kontratë me çmim të ndryshueshëm por me një çmim maksimal të pranuar.

¹ Kuadri për Përgatitjen dhe Paraqitjen e Pasqyrave Financiare i KSNK-së është miratuar nga BSNK në 2001. Në Shtator 2010, BSNK zëvendësoi Kuadrin me Kuadrin Konceptual për Raportimin Financiar.

Në të tilla rrethana, një ndërtuesi i nevojitet të marrë në konsideratë të gjitha kushtet në paragrafët 23 dhe 24 në mënyrë që të përcaktohet kur të njohësh të ardhurat dhe shpenzimet nga kontratat e ndërtimit.

Kombinimi dhe segmentimi i kontratave të ndërtimit

- 7 Kërkesat e këtij Standardi normalisht aplikohen veçmas për çdo kontratë ndërtimi. Gjithsesi, në situata të caktuara, është e domosdoshme që Standardi të aplikohet veçmas për komponentë të veçantë të një kontrate të vetme apo grup kontratash së bashku me qëllim që të reflektohet përmbajta e kontratës apo grup kontratave.
- 8 **Kur një kontratë mbulon një numër aktivesh, ndërtimi i çdo aktivi do të trajtohet si një kontratë ndërtimi e veçantë kur:**
  - (a) për çdo aktiv janë mbledhur oferta të veçanta;
  - (b) çdo aktiv ka qene subjekt më vete i negocimit dhe, ndërtuesi dhe klienti kanë patur mundësi të pranojnë apo refuzojnë atë pjesë të kontratës që lidhet me secilin aktiv; dhe
  - (c) kostot dhe të ardhurat e çdo aktivi mund të jenë të identifikueshme.
- 9 **Një grup kontratash, me një apo më shumë klientë, duhet të trajtohen si një kontratë e vetme ndërtimi kur:**
  - (a) grupi i kontratave është negociuar si një paketë e vetme;
  - (b) kontratat janë të ndërlidhura kaq ngushtë saqë, në fakt, ato janë pjesë e një projekti të vetëm me një marzh fitimi të përgjithshëm; dhe
  - (c) kontratat zbatohen në mënyrë të njëkohshme ose njëra pas tjetrës.
- 10 **Një kontratë mund të ofrojë ndërtimin e një aktivi shtesë si një opsion për klientin ose mund të rishikohet me qëllim që të përfshijë dhe ndërtimin e aktivit shtesë. Ndërtimi i aktivit shtesë duhet të trajtohet si një kontratë më vete kur:**
  - (a) aktivi është i ndryshëm në projekt, teknologji apo funksionim, nga aktivi që i përkiste kontratës së mëparshme; ose
  - (b) çmimi i aktivit është negociuar pa marrë parasysh kontratën e mëparshme.

Të Ardhurat nga Kontrata

- 11 **Të ardhurat nga kontrata përmbajnë:**
  - (a) shumën fillestare të të ardhurave të rëna dakord në kontratë; dhe
  - (b) variacionet në kontratë, pagesat për çështjet e negociuara si dhe pagesat për nxitje motivim;
    - (i) për aq sa mund të jetë e mundur që këto pagesa do rezultojnë në të ardhura; dhe
    - (ii) ata janë të aftë të bëjnë një matje të besueshme të vlerës.
- 12 Të ardhurat e kontratës maten me vlerën e drejtë të pagesave të marra ose për tu marrë. Matja e të ardhurave të kontratës ndikohet nga një sërë pasigurish që varen nga rezultati i ngjarjeve të mëvonshme. Parashikimet shpesh duhen riparë pasi ngjarje të reja ndodhin dhe pasiguritë kanë një zgjidhje. Kështu që, shumën e të ardhurave të kontratës mund të rritet ose zvogëlohet nga një periudhë në tjetrën. Për shembull:
  - (a) një ndërtues dhe një klient mund të bien dakord për variacionet ose ankesat që rrisin apo zvogëlojnë vlerën e kontratës në periudhën pasardhëse pas asaj të nënshkrimit të kontratës;
  - (b) shumën e të ardhurave të një kontratë me çmim fiks mund të rritet si rezultat i kushtit të përshkallëzimit në rritje të kostos;
  - (c) shumën e të ardhurave të kontratës mund të ulet si rrjedhojë e penaliteteve për shkak të vonesave nga ana e ndërtuesit në përfundimin e kontratës; ose
  - (d) kur një kontratë me çmim fiks i referohet një çmimi fiks për njësi prodhimi, të ardhurat e kontratës rriten si pasojë e rritjes së njësive të prodhuara.
- 13 Një variacion/ ndryshim është një instruksion nga ana e klientit për të bërë një ndryshim në objektin e punës që kontrata mbulon. Një variacion mund të çojë në rritjen apo zvogëlimin e të ardhurave të kontratës. Shembuj të variacioneve të kontratave janë ndryshimet në specifikimet ose projektimet e aktiveve dhe ndryshime në afatet e kontratës. Një variacion përfshihet në të ardhurat e kontratës kur:

- (a) ka shanse pozitive që klienti do të aprovojë ndryshimin dhe shumën e të ardhurave që vijnë prej tij; dhe
  - (b) shuma e të ardhurave matet me besueshmëri.
- 14 Një pretendim për pagesë shtesë është një shumë që kontraktori kërkon të marrë nga klienti ose nga një palë tjetër si një rimbursim për kostot që nuk ishin përfshirë në çmimin e kontratës. Një pretendim për pagesë shtesë mund të lindë psh, nga vonesa të shkaktuara nga klienti, gabime në specifikimet e projektit, dhe nga variacione të debatueshme në kontratën e punës. Matja e shumave të përfshira në të ardhura që rezultojnë nga pretendimet për pagesa shtesë është një çështje që ka një nivel të lartë pasigurie dhe shpesh varet nga rezultati i negociatave. Prandaj, pretendimet për pagesa shtesë përfshihen në të ardhurat e kontratës kur:
- (a) negociatat kanë arritur një stad të avancuar saqë, ka gjasa se klienti do të pranojë ankesën; dhe
  - (b) shuma që klienti ka mundësi të pranojë mund të matet në mënyrë të besueshme.
- 15 Pagesat nxitëse janë pagesa shtesë që i jepen ndërtuesit në rast se ai ka plotësuar apo tejkaluar disa standarde të vendosura më parë. Për shembull, një kontratë mund të parashikojë një pagesë shtesë për ndërtuesin në rast të përfundimit të kontratës para afatit të caktuar. Pagesat nxitëse përfshihen në të ardhurat e kontratës kur:
- (a) kontrata ka avancuar në mënyrë të tillë saqë është plotësisht e mundshme të besohet se standardet e vendosura do të plotësohen ose tejkalohen; dhe
  - (b) shuma e pagesave nxitëse mund të matet në mënyrë të besueshme.

Kostot e kontratës

- 16 **Kostot e kontratës përmbajnë:**
- (a) **kostot që lidhen direkt me kontratën në fjalë;**
  - (b) **kostot që i atribuohen aktivitetit të kontratës në përgjithësi dhe mund t'i bashkohen kontratës; dhe**
  - (c) **kosto të tjera të cilat specifikisht në bazë të kontratës i ngarkohen klientit.**
- 17 Kosto që lidhen direkt me një kontratë përfshijnë:
- (a) kostot e punës të lidhura me kantierin, duke përfshirë dhe mbikëqyrjen e punimeve;
  - (b) kosto e materialeve të përdorura në ndërtim;
  - (c) amortizimi i pajisjeve dhe makinerive të përdorura gjatë kontratës;
  - (d) kostot e lëvizjes së pajisjeve, makinerive dhe materialeve për në kantier dhe nga kantieri;
  - (e) kostot e marrjes me qira të pajisjeve dhe makinerive;
  - (f) kostot e projektimit dhe asistencës teknike që lidhet direkt me kontratën;
  - (g) kostot e parashikuar e ristrukturimit dhe punëve të garancisë, duke përfshirë dhe koston e garancisë; dhe
  - (h) kostot e ankesave nga palët e treta.
- Këto kosto mund të zvogëlohen nga ndonjë e ardhur e rastësishme që nuk është përfshirë në të ardhurat e kontratës, për shembull të ardhurat nga shitja e materialeve të tepërta dhe nga shitja e makinerive dhe pajisjeve në fund të kontratës
- 18 Kostot që mund të shkaktohen nga aktiviteti kontraktor në përgjithësi dhe që shpërndahen në kontrata specifike përfshijnë:
- (a) siguracionin;
  - (b) kosto e projektimit dhe asistencës teknike që nuk lidhen direkt me një kontratë specifike; dhe
  - (c) shpenzime me karakter të përgjithshëm të kontratës.
- Kosto të tilla shpërndahen duke përdorur metoda që janë sistematike, racionale dhe që aplikohen vazhdimisht tek të gjitha kostot e tjera me karakteristika të njëjta. Shpërndarja bazohet në nivelin normal të aktivitetit të kontratës. Shpenzimet e përgjithshme të ndërtimit përfshijnë kosto të tilla si përgatitja dhe procesimi i listpagesës së personelit të ndërtimit. Kostot që mund të shkaktohen nga aktiviteti kontraktor në përgjithësi dhe që mund të shpërndahen në kontrata specifike, përfshijnë gjithashtu kostot e huamarrjes.

- 19 Kostot që janë specifikisht për t'iu ngarkuar klientit sipas kushteve të kontratës mund të përfshijnë disa shpenzime të përgjithshme administrative dhe shpenzime të zgjerimit, rimbursimi i të cilave është specifikisht i përcaktuar në kontratë.
- 20 Kostot që nuk mund ti atribuohen aktivitetit të kontratës ose nuk mund ti përcaktohen një kontrate, përjashtohen nga kostot e një kontratë ndërtimi. Kosto të tilla përfshijnë:
- (a) kostot e përgjithshme administrative për të cilat nuk është përcaktuar ndonjë rimbursim në kontratë;
  - (b) kostot e shitjes;
  - (c) kostot kërkim zhvillimit për të cilat nuk është përcaktuar ndonjë rimbursim në kontratë; dhe
  - (d) amortizimi i pajisjeve dhe makinerive inaktive që nuk janë përdorur në një kontratë të veçantë.
- 21 Kostot e kontratës përfshijnë kostot e atribueshme në kontratë për periudhën nga data e negocimit të kontratës deri në përfundimin final të saj. Megjithatë, kostot që lidhen direkt me një kontratë dhe janë hasur në procesin e negocimit të kontratës përfshihen si pjesë të kostos së kontratës në qoftë se ato mund të identifikohen veçmas, të jenë të matshme si dhe ekziston mundësia që kontrata të nënshkruhet. Kur kostot që hasen në procesin e negocimit të kontratës njihen si shpenzime në atë periudhë kur ato janë kryer, ato nuk përfshihen në koston e kontratës kur kontrata nënshkruhet në një periudhë të mëvonshme.

Njohja e të ardhurave dhe shpenzimeve të kontratës

- 22 **Kur rezultati i kontratave të ndërtimit mund të përcaktohet saktësisht, të ardhurat nga kontratat dhe kostot e lidhura me këto kontrata duhet të njihen si të ardhura dhe shpenzime respektivisht në fazën e realizimit të kontratës në ditën e mbylljes së pasqyrës së pozicionit financiar. Një humbje e pritshme nga kontrata e ndërtimit duhet të njihet si humbje menjëherë në përputhje me paragrafin 36.**
- 23 **Në rastet kur çmimi i kontratës është i fiksuar, rezultati i kontratës së ndërtimit mund të parashikohet saktësisht kur përmbushen të gjitha kushtet e mëposhtme:**
- (a) të ardhurat totale nga kontrata mund të maten në mënyrë të besueshme;
  - (b) është e mundshme që përfitimet ekonomike të lidhura me këtë kontratë do të shkojnë subjektit;
  - (c) kostot për përfundimin e kontratës si dhe faza e realizimit të kontratës mund të maten në mënyrë të besueshme në datën e pasqyra e pozicionit financiar; dhe
  - (d) kostot e kontratës që i përkasin kontratës mund të identifikohen lehtësisht dhe të parashikohen në mënyrë të saktë kështu që kostot aktuale mund të krahasohen me ato të parashikuara.
- 24 **Në rastet e kontratës me çmim plus, rezultati i kontratës së ndërtimit mund të matet në mënyrë të besueshme kur përmbushen të gjitha kushtet e mëposhtme:**
- (a) është e mundshme që përfitimet ekonomike të lidhura me këtë kontratë do të shkojnë subjektit; dhe
  - (b) kostot që i përkasin kontratës të rimbursueshme apo jo, mund të identifikohen dhe maten në mënyrë të besueshme.
- 25 Njohja e të ardhurave dhe shpenzimeve duke ju referuar fazës së realizimit të kontratës njihet si metoda e përqindjes së realizimit. Me këtë metodë të ardhurat nga kontrata lidhen me kostot e kontratës të cilat janë kryer deri në fazën e realizimit, duke rezultuar në të ardhura të realizuara, shpenzime dhe fitim përkatës për pjesën e punës së kryer. Kjo metodë siguron informacion e nevojshëm për vlerësimin e kontratës dhe te performancës gjatë periudhës.
- 26 Me metodën e përqindjes së realizimit, të ardhurat njihen si të ardhura në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve në periudhën kontabël në të cilën puna është kryer. Kostot e kontratës njihen si shpenzime në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve në periudhën kontabël në të cilën puna që ato i përkasin është kryer. Megjithatë çdo tejkalim i kostove të kontratës mbi të ardhurat e kontratës njihen menjëherë si shpenzime në përputhje me paragrafin 36.
- 27 Ndërtuesi mund të ketë kosto të kontratës që mund të lidhen me një ndodhi të kontratës në të ardhmen. Këto kosto të saj njihen si aktive duke patur parasysh që është e mundur që ato të rimerren. Këto kosto janë një shumë për t'u marrë prej klientit dhe klasifikohen si punime në proces.

- 28 Rezultati i kontratave të ndërtimit mund të parashikohet saktësisht kur është e mundur që përfitimet ekonomike të lidhura me këtë kontratë do ti shkojnë subjektit. Megjithatë në rastet kur një pasiguri krijohet rreth arkëtimeve të ndonjë shume që është përfshire në të ardhurat nga kontrata dhe është njohur në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve,, shuma e pa arkëtuar ose shuma për të cilën arkëtimi nuk është më i mundur njihet si shpenzim në vend që të bëhet korrigjimi i të ardhurave të kontratës.
- 29 Një subjekt në përgjithësi është i aftë për të bërë parashikime të sakta pasi ka arritur marrëveshjen për kontratën ku saktëson si më poshtë:
- (a) të drejtën e ligjshme të secilës palë mbi aktivin që do ndërtohet;
  - (b) shumën e konsideruar për t'u këmbyer; dhe
  - (c) mënyrën dhe kushtet e marrëveshjes.
- Zakonisht është e nevojshme që njësia ekonomike të ketë një sistem efektiv të brendshëm të buxhetimit dhe raportimit financiar. Subjekti rishikon, dhe kur është e nevojshme, ndryshon parashikimet e të ardhurave dhe koston e kontratës ndërkohë që kontrata është në proces. Nevoja për këto ndryshime nuk nënkupton që rezultati i kontratës nuk mund të parashikohet saktësisht.
- 30 Faza e realizimit të kontratës mund të përcaktohet në disa mënyra. Subjekti përdor metodën e cila mat me siguri punën e kryer. Në varësi të natyrës së kontratës metodat që mund të përdoren përfshijnë:
- (a) peshën që zë pjesa e koston së kontratës për punën e kryer e deri tani në koston totale të kontratës;
  - (b) inspektimin e punës së kryer. ose
  - (c) përfundimin e një pjese fizike të caktuar të punës së kontratës.
- Pagesat pjesore dhe avancat e marra nga klienti nuk reflektojnë punën e kryer.
- 31 Kur faza e realizimit përcaktohet nga kostoja e kontratës deri në një moment të caktuar, vetëm ato kosto që reflektojnë punën e kryer përfshihen në koston e kontratës. Ja disa shembuj të koston që nuk përfshihen:
- (a) kostot e kontratës që kanë lidhje me aktivitetin e ardhshëm të kontratës si p.sh. kosto e materialeve të dërguara në kantierin e kontratës ose të vendosura mënjherë për tu përdorur në kontratë, por akoma të pavëna në përdorim, të përdorura gjatë zbatimit të kontratës, vetëm nëse materialet janë bërë posaçërisht për kontratën; dhe
  - (b) pagesa të bëra nënkontraktorëve në avancë për punë të kryera në nën-kontraktim.
- 32 **Kur rezultati i një kontrate ndërtimi nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme:**
- (a) **të ardhurat duhet të njihen deri në masën sa kostot kryera të kontratës konsiderohen të mundshme për t'u arkëtuar; dhe**
  - (b) **kostot e kontratës duhet të njihen si shpenzim në periudhën që ka ndodhur shpenzimi.**
- Një humbje e pritshme nga kontrata e ndërtimit duhet të njihet si humbje menjëherë në përputhje me paragrafin 36.**
- 33 Gjatë fazave të para të zbatimit të kontratës zakonisht është vënë re që rezultati i kontratës nuk mund të vlerësohet me saktësi. Sidoqoftë ka mundësi që njësia ekonomike do të arkëtojë koston e kontratës. Kështu që të ardhurat nga kontrata njihen vetëm në atë masë që kostot e kontratës konsiderohen si të arkëtueshme. Meqenëse rezultati i kontratës nuk mund të parashikohet me siguri atëherë nuk njihet fitim nga kontrata. Gjithsesi, dhe në rastet kur rezultati i kontratës nuk mund të parashikohet me siguri ka mundësi që kostot totale të kontratës do të tejkalojnë të ardhurat nga kontrata. Në të tilla raste çdo tejkalim i kostove mbi të ardhurat nga kontrata njihet si shpenzim menjëherë në përputhje me paragrafin 36.
- 34 Kostot e kontratës që ka mundësi të mos arkëtohen njihen menjëherë si shpenzim. Shembuj të rasteve kur arkëtimi i kostove të kontratës nuk është i mundshëm dhe që këto kosto do të njihen menjëherë si shpenzime përshijnë ato kontrata që:
- (a) nuk janë tërësisht të zbatueshme, p.sh. vlefshmëria e tyre është seriozisht në pikëpyetje;
  - (b) realizimi i të cilave varet nga rezultati i një çështje gjyqësore në proces ose nga legjislacioni;
  - (c) kanë lidhje me prona që janë subjekt i ndëshkimeve ligjore ose i sekuestrove;
  - (d) klienti nuk është në gjendje të përmbushi detyrimet e veta; ose
  - (e) kur kontraktori nuk është në gjendje të realizojë kontratën ose të përmbush detyrimet nën kontratë.

- 35 Kur pasiguritë që pengojnë rezultatin e parashikuar të kontratës nuk ekzistojnë më, të ardhurat dhe shpenzimet e lidhura me kontratën duhet të njihen në përputhje me paragrafin 22 dhe jo me paragrafin 32.

Njohja e humbjeve të parashikuara

- 36 Kur është e mundshme që kosto totale e kontratës do jetë me e madhe së të ardhurat totale të kontratës humbja e pritshme duhet të regjistrohet si shpenzim menjëherë.
- 37 Shuma e kësaj humbje është përcaktuar pavarësisht:
- (a) nëse puna ka filluar për këtë kontratë;
  - (b) nga faza e realizimit të kontratës; ose
  - (c) nga shuma e fitimit që pritet të përfitohet nga kontrata të tjera të cilat nuk janë trajtuar si kontrata ndërtimi individuale në përputhje me paragrafin 9.

Ndryshimi në parashikime

- 38 Metoda e përqindjes së realizimit aplikohet në baza kumulative në çdo periudhë kontabël mbi parashikimet aktuale të të ardhurave dhe kostove të projektit. Kështu që efekti i ndryshimit të vlerësimit të të ardhurave dhe kostove të kontratës ose ndryshimi i parashikimit të rezultatit të kontratës trajtohet si një ndryshim në vlerësimin kontabël (shiko SNK 8 *Politikat Kontabël, Ndryshime në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet*). Parashikimet e ndryshuara përdoren në përcaktimin e të ardhurave dhe shpenzimeve të njohura në pasqyrën e fitim humbjeve në periudhën që ndryshimi u bë dhe në periudhat pasardhëse.

Dhënia e informacioneve shpjeguese

- 39 Një njësi ekonomike jep informacione shpjeguese për:
- (a) shumën e të ardhurave nga kontrata që është njohur si e ardhur gjatë periudhës;
  - (b) metodat e përdorura për të përcaktuar të ardhurat nga kontrata që janë njohur gjatë periudhës; dhe
  - (c) metodat e përdorura për të përcaktuar fazën e realizimit të kontratave në proces.
- 40 Një njësi ekonomike duhet të publikojë pikat e mëposhtme për çdo kontratë në proces në datën e mbylljes së pasqyra e pozicionit financiar:
- (a) shumën totale të kostove të realizuara dhe fitimet e njohura (minus humbjet e njohura);
  - (b) shumën e parapagimeve të marra; dhe
  - (c) shumën e fondeve të mbajtura nga klienti.
- 41 Shumat e mbajtura janë shuma të faturave progresive që nuk paguhet deri në përmbushjen e kushteve të specifikuar në kontratë për pagesën e këtyre shumave ose deri kur defektet janë rregulluar. Faturimet progresive janë shuma të faturuara për punë të kryera në një kontratë të paguara ose jo nga klienti. Parapagimet janë shuma të marra nga ndërtuesi para kryerjes së punëve.
- 42 Një njësi ekonomike duhet të pasqyrojë:
- (a) shumën bruto të kërkesave për t'u arkëtuar nga klientët për punë të kontraktuar si një aktiv; dhe
  - (b) shumën bruto të detyrimeve ndaj klientëve për punë të kontraktuar si një detyrim në pasiv;
- 43 Shuma bruto e kërkesave për arkëtim nga klientët për punë të kontraktuar është shuma neto e:
- (a) koston së realizuar plus fitimet e njohura; minus
  - (b) shumës së humbjeve të njohura dhe faturimeve progresive
- për të gjitha kontratat në proces për të cilat kostot e kontratave plus fitimet e njohura (minus humbjet e njohura) tejkalojnë faturimet progresive.
- 44 Shuma bruto e detyrimeve ndaj klientëve për punë të kontraktuar është shuma neto e:

(a) kostos së realizuar plus fitimet e njohura; minus

(b) shumës së humbjeve të njohura dhe faturimeve progresive

për të gjitha kontratat në proces për të cilat faturimet progresive tejkalojnë kostot e kontratave plus fitimet e njohura (minus humbjet e njohura).

- 45 Një njësi ekonomike paraqet çdo detyrim dhe aktiv të mundshëm në përputhje me SNK 37 *Provizionet, Detyrimet dhe Aktivet e Mundshme*. Detyrime dhe kërkesa të mundshme mund të lindin nga shkaqe të tilla si garanci, pretendime, gjoba ose humbje të mundshme.

Data e hyrjes në fuqi

- 46 Ky Standard është operativ për pasqyrat financiare që mbulojnë periudha që fillojnë e vijojnë përtej 1 Janar 1995.